

การล้างตา

(Eye irrigation)

คำจำกัดความ (Definition)

การล้างตาเป็นการทำความสะอาด ชำระล้างสิ่งสกปรก สิ่งแปลกปลอม สารเคมีและเชื้อโรคออกจากตา

วัตถุประสงค์ (Objective)

1. เพื่อทำความสะอาดก่อนผ่าตัด
2. เพื่อชำระล้างสิ่งแปลกปลอมหรือสารเคมีออกจากตา
3. เพื่อลดไข้ตาหรือหนองบริเวณตา
4. เพื่อลดปริมาณเชื้อโรคบริเวณตา

อุปกรณ์ (Equipment)

1. ถาดสะแตนเลส หรือรถเข็นสำหรับวางอุปกรณ์ล้างตา
2. 0.9%NSS ขนาด 500 หรือ 1000 มิลลิลิตรต่อกับสายให้น้ำเกลือชนิดหยดใหญ่
3. เสาน้ำเกลือ (ใช้แขวนขวดน้ำเกลือขณะล้างตา)
4. ชามรูปไตและถุงพลาสติกขนาด 6x8 นิ้ว
5. สำลีปลอดเชื้อ
6. ผ้าขาวเตี้ย
7. พลาสติกสำหรับติดถุงพลาสติก
8. ภาชนะสำหรับใส่สำลีหรือขยะที่เกิดจากการล้างตา
9. ถุงมือสะอาด

การประเมิน (Assessment)

ประเมินลักษณะตา บวม แดง สิ่งคัดหลั่ง อาการปวดตา

ข้อวินิจฉัยการพยาบาล (Nursing diagnosis)

1. เสี่ยงต่อการติดเชื้อหลังผ่าตัดตา
2. มีการอักเสบติดเชื้อบริเวณเยื่อตา
3. ไม่สบายจากการแสบตาและเคืองตา
4. เสี่ยงต่ออันตรายจากสารเคมีเข้าตา

การวางแผนการพยาบาลและผลลัพธ์ (Outcome identification and planning)

การวางแผนการพยาบาลเพื่อป้องกันการติดเชื้อหลังผ่าตัดตา ผู้ป่วยไม่มีการระคายเคืองหรือแสบตา บริเวณตาสะอาดไม่มีคราบ ไม่มีขี้ตา ผู้ป่วยมีความสุขสบายบริเวณตา

ขั้นตอนการปฏิบัติ (Implementation)

กิจกรรม (Action)	เหตุผล (Rationale)
1. นำเครื่องมือเครื่องใช้ไปที่เตียงผู้ป่วย	-ความสะดวกในการปฏิบัติงาน
2. ระบุตัวผู้ป่วยและตรวจสอบตาข้างที่จะล้าง	-ตรวจสอบชื่อ – สกุล เลขประจำตัว เพื่อให้มั่นใจว่าล้างตาได้ถูกต้อง ไม่ผิดข้าง
3. แจ้งให้ผู้ป่วยทราบถึงวัตถุประสงค์และวิธีการล้างตา	-เคารพในสิทธิของผู้ป่วย ลดความวิตกกังวล และขอความร่วมมือจากผู้ป่วย
4. ปูผ้าขาวเตียงวางใต้ศีรษะและคอของผู้ป่วย	-ป้องกันน้ำไหลซึมเปื้อนผ้าปูเตียง
5. จัดท่าผู้ป่วยนอนหงายราบไม่หนุนหมอน ศีรษะชิดขอบเตียง เอียงหน้ามาเล็กน้อยมาทางตาข้างที่จะล้าง	-เพื่อความสะดวกและให้น้ำยาล้างตาไหลลง ด้านหางตาสะดวกขึ้น
6. ล้างมือให้สะอาดเช็ดให้แห้งและสวมถุงมือ	-ป้องกันการแพร่กระจายเชื้อโรค
7. ต่อสายน้ำเกลือกับขวดน้ำเกลือ(0.9%NSS) 1 ไล่อากาศออกจากสาย ปลดเข็มออกจากข้อต่อสายน้ำเกลือ แขนงไว้ที่เสาน้ำเกลือข้างเตียงผู้ป่วย	-เตรียมอุปกรณ์ให้พร้อมก่อนล้างตา
8. ใช้พลาสติกปิดถุงพลาสติก ให้แนบกับบริเวณหางตาข้างที่จะล้าง และใช้ซามรูปไทรองข้างถุงพลาสติก	-รองรับน้ำที่ไหลออกจากตา
9. ทำการล้างตาโดยแจ้งให้ผู้ป่วยทราบว่าเริ่มล้างตา ให้ผู้ป่วยหลับตาค่อนจึงปล่อยน้ำเกลือห่างจากเปลือกตา 1 นิ้ว ล้างบริเวณเปลือกตาบน ล้าง และ	-เพื่อทำความสะอาดเปลือกตาละรอบๆตาค่อน

<p>รอบๆตา ก่อน</p> <p>10. ให้ผู้ป่วย ลืมตา ขึ้น ใช้มือข้างที่ไม่ถนัด เปิดตา ผู้ป่วย โดยใช้นิ้วโป้ง เปิดหนังตา ล่าง และ นิ้วชี้ หรือ นิ้วกลาง เปิดหนังตา บน และ ปลดปล่อย น้ำเกลือ ล้าง บริเวณ หัวตา ให้น้ำเกลือ ไหล ผ่าน หัวตา ไป หางตา</p> <p>11. ล้าง เยื่อ บุตา ล่าง โดย ให้ ผู้ป่วย มอง ขึ้น ด้าน บน และ ล้าง เยื่อ บุตา บน โดย ให้ ผู้ป่วย มอง ลง ด้าน ล่าง ขณะ เดียว กัน ให้ ผู้ป่วย กลอก ตา ไป ด้าน ขวา และ ซ้าย สลับ กัน ไป มา เพื่อ ล้าง เยื่อ บุตา ให้ ท่วม</p> <p>12. ปริมาณ น้ำเกลือ ที่ ล้าง ตา ประมาณ 200-300 มล. สำหรับ เตรียม ผ่า ตัด ตา สำหรับ ผื่น ผง เข้า ตา มี คราบ ที่ ตา หรือ ชี้ ตามาก ล้าง จน ผื่น ผง หรือ ชี้ ตา ออก หหมด กรณีสารเคมี เข้า ตา ล้าง ตา นาน ประมาณ 20 นาที และ ใช้ กระดาษ ทด สอบ กรด-ด่าง แตะ ทด สอบ ที่ เยื่อ บุตา เพื่อ ดู ว่า ยังมี สารเคมี เหลือ ที่ ตา หรือ ไม่ ถ้า ยังมี เหลือ ให้ ล้าง ตา ต่อ ไป จน สารเคมี ออก หหมด ประมาณ 2000- 3000 มล.</p> <p>13. เมื่อ ล้าง ตา เสร็จ แจ้ง ให้ ผู้ป่วย ทราบ และ เอา ขาม รูป ไต หรือ แกะ ถู ฆ พลา สติ ก ออก จาก แก้ม ผู้ป่วย</p> <p>14. ใช้ สำลี เช็ด เปลือก ตา และ แก้ม ผู้ป่วย ให้ แห้ง สะอาด</p> <p>15. จัด ทำ ผู้ป่วย ให้ สุขสบาย ตาม ความ เหมาะสม</p> <p>16. นำ เครื่อง มือ เครื่อง ใช ไป ทำ ความ สะอาด และ เก็บ เข้า ที่ ให้ เรียบ ร้อย</p> <p>17. ล้าง มือ ให้ สะอาด และ เช็ด ให้ แห้ง</p> <p>18. ลง บันทึ ก การ ล้าง ตา และ ลัก ษณะ ที่ พบ ใน แบบ บันทึ ก ทาง การ พยาบาล</p>	<p>-เปิดตาให้กว้างและล้างตาทั่วถึง</p> <p>-ชำระล้างสิ่งแปลกปลอม สารคัดหลั่งหรือชี้อาออก จากตา</p> <p>-ล้างตาตามความเหมาะสมตามแต่ละหัตถการ</p> <p>-เก็บอุปกรณ์ออกจากตาผู้ป่วย</p> <p>-ความสบายของผู้ป่วย</p> <p>-ความสบายของผู้ป่วย</p> <p>-พร้อมใช้งานครั้งต่อไป</p> <p>-ป้องกันการแพร่กระจายของเชื้อโรค</p> <p>-เป็นหลักฐานทางการพยาบาล</p>
--	--

การบันทึก (Documentation)

บันทึกอาการผู้ป่วยขณะล้างตา อาการระคายเคืองตา ตาแดงหรืออาการหนังตาบวม ตาและขนตา
สกปรกหรือขี้ตา

ข้อควรระวัง (Special consideration)

1. ไม่ควรให้น้ำยาล้างตาหยดลงที่กระจกตาอาจทำให้ผู้ป่วยระคายเคืองตาได้
2. ปลายสายของชุดล้างตาที่ปล่อยน้ำเกลือล้างตาควรอยู่ห่างจากหางตาประมาณ 1 นิ้ว
3. การล้างตาที่ถูกสารเคมีควรเบิกตาให้กว้าง
4. หากผู้ป่วยบีบตามากเปิดตาล้างไม่สะดวกอาจใช้เครื่องมือถ่างตาช่วยเปิดตา (eye retractor or eye speculum)

เอกสารอ้างอิง (Reference)

ขวัญตา เกิดชูชื่น และสุนันทา ริมศรีทธา.(2540).บรรณาธิการ.การพยาบาลจักษุวิทยาเล่ม 1

กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ธรรมสาร

สำนักบริหารการสาธารณสุขและ โรงพยาบาลเมตตาประชารักษ์(วัดไร่จิง).(2556).

คู่มือการดูแลโรคตาเบื้องต้น.<https://www.slideshared.net>.

การประเมินผล (Evaluation) การล้างตา

เกิดความสะอาดบริเวณเยื่อตา กระจกตา ผนังตาและขนตา ผู้ป่วยไม่เคือง ไม่แสบตา ผู้ป่วยมีความพร้อมก่อนส่งห้องผ่าตัด มีความสุขสบาย

เกณฑ์การประเมิน	ครั้งที่ 1		ครั้งที่ 2		ครั้งที่ 3	
	ใช่	ไม่ใช่	ใช่	ไม่ใช่	ใช่	ไม่ใช่
เชิงโครงสร้าง 1. ผู้ปฏิบัติคือพยาบาล และผู้ช่วยพยาบาล 2. เตรียมอุปกรณ์ได้ครบถ้วน						
เชิงกระบวนการ 1. อธิบายให้ผู้ป่วยทราบถึงวัตถุประสงค์และวิธีการล้างตา 2. ล้างมือก่อนและหลังล้างตา 3. จัดทำให้ถูกต้อง 4. ล้างตาตามขั้นตอนและถูกวิธี						
เชิงผลลัพธ์ 1. ตาสะอาด 2. ไม่มีภาวะแทรกซ้อนจากการล้างตา 3. ผู้ป่วยสุขสบายตา 4. มีบันทึกการล้างตาและสิ่งผิดปกติที่พบในแบบบันทึกทางการพยาบาล						